

שורשיו "הקדומים" של המחדל

מלחמת יום ה- 1973 ה시키ה בניצחון אסטרטגי של המצריים, למורת הניצחון הטקטי של צה"ל בצלחת תעלת סואץ. המהאלך המצרי שהחל בפתיחה של מלחמת 1973 הסתיים מבחינת המצרים בהחזרת כל סיינ' למצרים עד לסנטימטר האחרון של "אדמת טאהה הקדושה" (כדברי סאדהט).

הלך המחשבה הצה"לי ועקרונות היסוד לתפקידו נצקו ב- 16 השנים שלאחר קום המדינה – ימי שלטונו של ראש הממשלה הראשון, דוד בן גוריון. בן גוריון, ממעריציו לנין, בסיס בישראל כלכלת מעטה בולשביקית, חינוך אידיאולוגי, ושיתפות מוח ביחסות הביטחון. הפעילות במשק, בכלכללה, בחבראה ובצבאה שועבדו לערך העליון – האינטרסים של המפלגה – מפא". הצבאה היה מחוון מביקורת והצמורה חסמה בעילותם כל משפט שנובעת ממנו ביקורת. התקשרות סורסה ועורכי העיתונים ידעו היטב, גם ללא הצמורה, מה אסור לפרסם, אם הם חפצים לשוד. המשטר הבולשביקי אסר על הקמת ערכץ רדי – רק לממשלה מותר. שידורי טלוויזיה נאסרו לחלווטין. "החדשנות" המצליחות היומיומי קולונע ששודרו בתטי קולונע לפני הקרנת הסרט – חדשות שעברו עירכה והוקרכו בפיגור של חדשים לאחר האירועים. יומני קולונע אלה הוקרכנו בסגנון הרוסי-בולשביקי, פארו את השליטים, את הישגיםם, את הצבא ומפקדיו. נאמנות למפלגה הייתה תנאי לקידום בצבא. לצמרת צה"ל הגיעו בעיקר "אנשי שלומנו".

היליך, שעלה לשפטו ב- 1977, מבהיר שלא לשנות את הנורמות בצה"ל למורות התרבות השליטה הממלכתית-ריכוזית בתקופת ומרות שחרור קיטור של ביקורת על צה"ל בעקבות מלחמת יום ה- 1973 רעדות האדמה לא תרמו לשינויים מבניים, מוקדי ההסתابتות המשיכו להתפתח.

"...ראשי המערכת הפוליטית ומפקדי צה"ל היו מעוניינים שתפקיד מערכת הביטחון הישראלית בין- 1967 ויראה כשיא השלים בעיני הישראלים, הערבים וכל העולם". גישה זו הייתה כה מושרשת שבמערכת הבחירות ב- 1992, בה התמודד רב אלוף (מיל') יצחק רבין על ראשות הממשלה הסתייגו אפללו יריביו הפוליטיים – יצחק שמיר ואנשי הימין מפרסום התמוטטו הנטישת במצבי לחץ צבאיים של יצחק רבין בהיותו רמטכ"ל ערב מלחמת ששת הימים וחומר תפקיד של המטכ"ל במהלך הלחימה. סוד צבא".

...אפשר היה להניח שאילו היה לציבור הישראלי יותר מידע על תפקיד הרמטכ"ל, אנשי מטהו ועוצבות צה"ל ביוני 1967 ... הייתה נמנעת מלחמת יום ה- 1973... אחרי המלחמה [1967] עברו כל המפקדים והמפקדים לשעבר שעות נוספת כדי להסתיר ולטשטש עובדות... המפקדים בדרגות הבנייניות, שביקשו להתקדם... אימצו את קוד הנאמנות והחנופה, והפכו שופר להצלחות... שלא היו ולא נבראו... כשהגיעו לפיקוד קרבו בכיר בצה"ל... הוא חסר חוט שידרה מוסרי, הבנה צבאית... פחות מלאה שאוטם שרתו... מעגל קסמים מיתולוגי מתדרדר... גוף נטראלי-מקצועי לא חקר... מידע המאפשר ביקורת עניינית... לא שוחרר...
...היאגון... הנחה את מקבלי החלטות ב- 1967 להגדים מأد בתיאורי גבורתו ויכולתו של צה"ל במלחמה ששת הימים: העربים יאמינו בעוצמת צה"ל, ירתעו מלחמה... מיתוס צה"ל לא הרתיע את מצרים וسورיה [ב- 1973]... הסתרת האמת מעין הציבור בישראל אינה מושגה... תועלת רחצת העוררת... השוכן ההרטשטי... של חמימות... אמפתיה רדי לא

לומר לעם את האמת...

...מנהיג היישוב [לפני הקמת המדינה] שככענו... גם את עצמן... שהאגנה, שהייתה مليיצה אידיאולוגית מתקדמת צבא מקצועני... אויל'ן לא התכוון היישוב העברי כראוי למלחמת 1948... הקולונל היהודי-אמריקאי דוד מרכוס אמר לבן גוריון: "...**אין להגנה** מפקדים בכירים יותר ממפקדי פלוגות, היא אינה צבא מקצועי ואינה מסוגלת לניהל קרבות גדודים ברמה מינימלית... מפקדי הפלמ"ח והאגנה... יכולו את ניסיונו של בן גוריון ליישם את המלצותיו של מרכוס... מפקדי צה"ל והפוליטיקאים הישראלים טיפחו את תדמיתה של מדינת ישראל כעצמה אזרית... עולמית... הישראלים התחלו להאמין לתעモלה שהם עצם הפיצו בעולם. לא תוקן אף אחד מהליקויים שהתגלו בינו לבין 1967 ובמלחמת ההשתה".

(הציטוט מתוך ספרו של אורן מילשטיין **קריסה ולקחה**.)